

Dr. Vida Sándor*

IDEGEN NYELVŰ SZÓ MEGKÜLÖNBÖZTETŐKÉPESSÉGE – A MATRATZEN-ÜGY AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT

Az Európai Unió soknyelvűsége néha meglepő eredményeket produkál, legalábbis olyan esetekben, ha nem vesszük a fáradságot, hogy szótárral a kezünkben tegyünk kísérletet a dolog nyitjának megtalálására. Példa lehet erre a MATRATZEN-ügy, amelyben a magyar (német stb.) szakember nem is igen érti, miként lehet ilyen szóra (matracok árura) bárhol is nemzeti védjegyet kapni. A spanyol szótár azonban eligazít abban, hogy spanyol nyelven ennek a terméknek a neve „colchón”, s így már érthető, hogy ezt a szót a Spanyol Iparjogvédelmi Hatóság a 20. áruosztályban egyrészt védjegyként bejegyezte, másrészt hogy az erre a szóra biztosított kizárólagos jogáért a spanyol védjegyjogosult közel tíz esztendeje szívósan harcol – s nem is eredménytelenül.

A felszólalási eljárás

A német Matratzen Concord GmbH, amelynek cégszövegében a Matratzen vezérszó ugyan-csak szerepel, 1996. október 10-én közösségi védjegybejelentést nyújtott be a cégszövegét is tartalmazó ábra védjegyre, a 10., 20. és 24. áruosztályokba tartozó termékekre.

A bejelentés ellen a Hukla Germany S.A., az említett spanyol nemzeti védjegyként bejegyzett MATRATZEN védjegy jogosultja a 20. áruosztályban felszólalást nyújtott be, amely az Európai Unió Belső Piaci Harmonizációs Hivatala (OHIM) előtt eredményre vezetett.

Az elutasító határozatot a bejelentő keresettel támadta meg az EK Törvényszékénél, amelyben azzal érvelt, hogy a két védjegy nem összetéveszthető. Álláspontja szerint mint-hogy a felszólaló védjegye spanyol nemzeti védjegy, az összetéveszthetőség kérdésében a

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda, Budapest

spanyolul beszélő közönség észlelése az irányadó, amit nem hatálytalanít (invalidate) az a körülmény sem, hogy időszakosan vagy akár állandó jelleggel is nagyszámú németül beszélő személy is tartózkodik Spanyolországban.

Az EK Törvényszéke T-6/01 sz. 2002. október 23-án kelt ítéletével¹ a keresetet elutasította, és megállapította, hogy a két védjegy között vizuális és hangzásbeli hasonlóság áll fenn (ítélet, 33. pont), a két védjegy árujegyzékében felsorolt áruk ugyancsak hasonlóak (ítélet, 48. pont), az érintett közönség szempontjából pedig a MATRATZEN védjegy nem leíró (ítélet, 49. pont).

Az ítélet ellen a Matratzen Concord bejelentő fellebbezést nyújtott be az Európai Bírósághoz. Abban egyrészt azzal érvelt, hogy védjegyének domináns eleme a CONCORD szó, nem pedig a Matratzen kifejezés, másrészt hogy a Matratzen szó megkülönböztetőképessége gyenge (not very distinctive).

Az Európai Bíróság C-3/03 P. sz., 2004. április 28-án kelt határozatával (order)² a fellebbezést elutasította, és megállapította, hogy az összetéveszthetőség megállapításánál az EK Törvényszéke nem sértett eljárási szabályt, a tényállás megállapításának felülvizsgálata pedig nem képezi a fellebbezési eljárás tárgyát (határozat, 34. pont). Ezenfelül helytállóan állapította meg az EK Törvényszéke azt is, hogy az áruk szabad mozgásának az EK-szerződés 30. cikkében rögzített elve nem tiltja a tagállamoknak, hogy olyan nemzeti védjegyet jegyezzenek be, amely egy másik tagállam nyelvén leíró, s az EK Törvényszéke ebben a kérdésben sem tévedett (határozat, 42. pont).

A megsemmisítési eljárás

Az előzőekben ismertetett bejelentés-felszólalási eljárással párhuzamosan a Matratzen Concord GmbH a spanyol MATRATZEN védjegy megsemmisítése, azaz törlése tárgyában pert indított a Barcelonai Törvényszék (Juzgado di Primera Instancia, Barcelona) előtt, amely a keresetet elutasította.

Az elutasító ítélet ellen a Matratzen Concord GmbH fellebbezést nyújtott be a Fellebbviteli Bírósághoz (Audiencia Provincial de Barcelona).

A Fellebbviteli Bíróság abból indult ki, hogy a védjegy lényegi feladata az azzal ellátott áru vagy szolgáltatás kereskedelmi eredetének azonosításában áll, és hogy ilyen értelemben a spanyol bírói gyakorlat a valamely idegen nyelvből kölcsönzött elnevezéseket önkényeseknek, szeszélyeseknek vagy fantáziaszavaknak tartja, kivéve, ha hasonlóságot mutatnak valamely spanyol kifejezéssel, ami arra enged következtetni, hogy az átlagos fogyasztó ismeri jelentésüket, vagy hogy a nemzeti piacon valós jelentésük alakult ki.

A Fellebbviteli Bíróság mindazonáltal tudni kívánta, hogy ez az értelmezés összhangban van-e az „egységes piac” fogalmával. Álláspontja szerint a tagállami nyelvekhez tartozó ál-

¹ ECR (Reports of Cases Before the Court of Justice and the Court of First Instance) 2001. II. köt. p. 4335

² <http://curia.europa.eu/jurisp>.

talános elnevezéseknek (fajtaneveknek) felhasználás céljából a tagállamokban székhellyel rendelkező bármely vállalkozás számára továbbra is rendelkezésre kell állniuk. Az ilyen elnevezések valamely tagállamban történő lajstromozása megkönnyítené monopolhelyzetek kialakulását, amit meg kell akadályozni a piac megfelelő működésének biztosítása érdekében, és ami a behozatalra vonatkozó minden mennyiségi korlátozás az EK-szerződés 28. cikkében foglalt tilalmának megsértését jelenthetné.

A Fellebbviteli Bíróság úgy vélte, hogy az előtte folyamatban levő ügyben a spanyol MATRATZEN védjegy a védjegyjogosult részére olyan helyzetet biztosít, amelyet felhasználhat a német nyelvű tagállamokból származó matracok behozatalának korlátozására, és így az áruk szabad mozgásának akadályozására.

A Fellebbviteli Bíróság tudni kívánta, hogy az ilyen korlátozások vagy megszorítások igazolhatók-e az EK-szerződés 30. cikke alapján. E tekintetben előadta, hogy a 192/73 sz. Van Zuylen-ügyben 1974. július 3-án hozott ítéletében az Európai Bíróság kimondta az áruk szabad mozgása elvének a nemzeti iparjogvédelemmel szembeni elsődlegességét, és úgy ítélte meg, hogy egy ezzel ellentétes megoldás a piacok nemkívánatos lezárásával járna, amely sértené az áruk szabad mozgását, és a tagállamok közötti kereskedelem álcázott korlátozását vonná maga után.

Mivel a Fellebbviteli Bíróság úgy ítélte meg, hogy az előtte folyamatban levő ügy elbírálásához az EK-szerződés 30. cikkének értelmezése szükséges, az eljárás felfüggesztéséről határozott, és 2004. október 1-jén az Európai Bírósághoz érkezett végzésével az alábbi kérdést terjesztette előzetes döntéshozatalra.

„Egy védjegy közösségi államban történő bejegyzésének érvényessége jelentheti-e a tagállamok közötti kereskedelem burkolt korlátozását, amikor a védjegynek nincsen megkülönböztetőképesége, vagy a kereskedelemben az általa védett áru megjelölésére szolgál, vagy az áru fajtáját, minőségét, mennyiségét, rendeltetését, értékét, földrajzi eredetét vagy egyéb jellemzőit jelöli egy másik tagállam nyelvén, amely nem ugyanaz, mint annak a tagállamnak a nyelve, ahol a védjegy lajstromozására sor került, mint amilyen a MATRATZEN spanyol védjegy lehet, amely matracokat és ezekkel kapcsolatos árukat különböztet meg?”³

A főtanácsnok állásfoglalása

2005. november 24-én benyújtott perösszefoglalóját *Jacobs* főtanácsnok a fentiekben ismertetett előzmények összefoglalásával indítja (perösszefoglaló, 14–32. pont), persze részletesebben, mint ehelyütt olvasható.

Vizsgálódását – Nagy-Britannia kormánya, valamint az EK Bizottsága észrevételeire utalással – azzal kezdi, hogy bár a megkereső bíróság csupán a lajstromozás lehetőségének,

³ C-421/04 sz. ügy; <http://curia.europa.eu/jurisp>. – ugyanezen ügyszám alatt a főtanácsnok állásfoglalása, valamint az előzetes döntés.

illetve érvényességének kérdésére kért választ, a kérdés magában foglalja a jogérvényesítés lehetőségének problémáját is, nevezetesen azt, hogy a nemzeti védjegy alapján megakadályozható-e az olyan áruk importja is, amelyeket a szóban forgó védjegy leír? (perösszefoglaló, 38. pont)

Az EK Védjegyjogi Irányelve⁴ 3. cikk (1) bekezdés c) pontja kizárja a védjegyoltalomból a fajtaneveket.⁵ E szabállyal kapcsolatosan az Európai Bíróság egy korábbi döntésében megállapította, hogy ez a rendelkezés a közérdeket szolgálja, nevezetesen azt hivatott biztosítani, hogy a leíró megjelöléseket bárki szabadon használhassa (perösszefoglaló, 43. pont).

Az olyan megjelölést, amely az irányelv 3. cikk (1) bekezdés c) pontjának hatálya alá esik, az átlagos fogyasztó (s ha ez releváns, a közvetítő: importőr, nagykereskedő) nézőpontjából kell értékelni, nevezetesen, hogy azok a szót úgy értik-e, mint amely az áru megjelölésére vagy leírására szolgál (perösszefoglaló, 45. pont).

Ennek megfelelően, ha az A tagállam hatósága azt mérlegeli, hogy egy olyan szó, amely a B tagállam nyelvén az árut jelzi vagy azt leírja, akkor az A tagállam fogyasztóinak és közvetítőinek a feltehető észleléséből kell kiindulnia, nem pedig a B tagállam fogyasztóiéből (perösszefoglaló, 46. pont).

Ugyanakkor ez nem jelenti szükségképpen, hogy egy nemzeti védjegy hivatalnak soha sem kellene figyelembe vennie, hogy a védjegyszó olyan nyelv része, amely nem a szóban forgó ország nyelve, ha azt a szót az átlagos fogyasztó ebben az országban is érti (perösszefoglaló, 47. pont).

Az Európai Bíróság egy korábbi ügyben már megállapította, hogy a bejelentés vizsgálatánál nem minimalistaként kell eljárni, hanem szigorúan és teljesen, annak érdekében, hogy megelőzzék a helytelen (improper) bejegyzést (perösszefoglaló, 48. pont).

Ezért ha a védjegy olyan nyelven alkalmas az áru megjelölésére vagy leírására, amely nem a tagállam nyelve, azonban a szóban forgó termék forgalmazóinak és fogyasztóinak jelentős (significant) hányada érti ezt a nyelvet, akkor a közérdek az EK Védjegyjogi Irányelve 3. cikk (1) bekezdés c) pontja alapján azt kívánná, hogy az ilyen védjegy ki legyen zárva a lajstromozásból (perösszefoglaló, 50. pont).

Abból kell kiindulni, hogy az Európai Unióban nagyobb érzékenységet kell mutatni más nyelvek iránt, figyelemmel egyrészt a személyek és az áruk szabad mozgására, másrészt az egységes közös piacra (perösszefoglaló, 53. pont).

Az olyan gyakorlat, amelyik automatikusan abból indul ki, hogy az ilyen megjelölések inkább fantáziaszavak (capricious), mintsem leíró jellegűek, nem felel meg az Európai Bíróság gyakorlatának: egyes esetekben, függően az érintett tagországoctól és a vonatkozó nyel-

⁴ Az EK Tanácsának 1988. december 21-i 89/104/EGK sz. irányelve a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről

⁵ A szöveg:

„Nem jegyezhetők be ... a kizárólag olyan jelekből vagy megjelölésekből álló védjegyek, amelyek a kereskedelemben az áruk vagy szolgáltatások fajtájának, minőségének, mennyiségének, rendeltetésének, értékének, földrajzi származásának vagy gyártási idejének, ill. egyéb jellemzőinek feltüntetésére szolgálnak.”

vektől, a kereskedők és a fogyasztók jelentős hányadától ésszerűen elvárható (reasonably be expected), hogy ezt a szót megértsék. Ez ténykérdés, amelyet mindenkor az illetékes nemzeti hatóságnak kell eldöntenie (perösszefoglaló, 56. pont).

Az adott esetben az ügy iratai között semmi olyan nem található, amelyből arra kellene következtetni, hogy a MATRATZEN védjegy bejegyzésekor a Spanyol Iparjogvédelmi Hatóság az irányelv 3. cikk (1) bekezdés c) pontjával ellentétesen járt volna el. Ez a nézete – mondja – megegyezik (consistent) az EK Törvényszékének a felszólalási eljárásban kialakított állásfoglalásával, habár a döntésre ebben a kérdésben természetesen a nemzeti bíróság illetékes végső soron (perösszefoglaló, 58. pont).

Annak ellenére, hogy az eddigiek már választ adtak a megkereső bíróság kérdésére, figyelemmel a nemzeti bíróság előtt folyó perre ki kell térni arra a kérdésre is, hogy a védjegyjogosult megakadályozhatja-e az olyan termékek importját, amelyek megjelölésére a védjegy szolgál, vagy amelyeket az leír (perösszefoglaló, 59. pont).

A védjegytulajdonos kizárólagos jogát az irányelv 6. cikk (1) bekezdés b) pontja többek között úgy korlátozza, hogy annak alapján a védjegyjogosult nem tilthatja meg harmadik személynek az áru fajtájára vagy egyéb jellemzőjére vonatkozó adatok (szavak) használatát (perösszefoglaló, 61. pont).

Ezért elengedhetetlen (imperative), hogy a nemzeti bíróságok megakadályozzák az irányelv 5. cikk (1) pontjában biztosított kizárólagos joggal való visszaélést, valamint biztosítsák az irányelv 6. cikk (1) bekezdés b) pontjának megfelelő (properly) alkalmazását. Így például a MATRATZEN védjegy jogosultja Spanyolországban nem léphet fel az ellen, hogy egy német nyelvű katalógusban a „matrac” szót szerepeltetik (perösszefoglaló, 64. pont).

A főtanácsnok ezen világos okfejtésének ismertetése kapcsán megjegyzem, hogy – amint az már a perösszefoglaló egyes pontjaira való hivatkozásokból is megállapítható – kézenfekvő, hogy ehelyütt tömörített fordításról van szó. Az angol nyelvet ismerő olvasónak azonban még az egyes pontokon belül is számos további gondolat megismerésére van lehetősége, ha például hasonló ügyben felhasználható ötleteket, érveket kíván gyűjteni.

Az előzetes döntés

A fentiekkel szemben az előzetes döntés szövegének ehelyütt majdnem szó szerinti fordítása olvasható, amit lényegesen megkönnyített, hogy az magyar nyelven is hozzáférhető az Európai Bíróság honlapján.

Az Európai Bíróság 2006. március 9-én hozott ítélete abból indul ki, hogy az irányelv preambuluma 7. bekezdéséből következik, hogy annak szövege kimerítően szabályozza a védjegy lajstromozását kizáró, illetve annak törlésére alapot adó okokat.

Az Európai Bíróság töretlen ítélkezési gyakorlata szerint a közösségi szinten kimerítő jogszabály-közelítés tárgyát képező területen tett nemzeti intézkedést a jogszabály-közelítési intézkedés rendelkezései, nem pedig az elsődleges jog alapján kell megítélni [lásd különö-

sen a C-352/95. sz., a Phytheron International-ügyben 1997. március 20-i ítélet (EBHT⁶ 1997., I-1729. o.) 17. pontját; a C-324/99. sz., a DaimlerChrysler-ügyben 2001. december 13-án hozott ítélet (EBHT 2001., I-9897. o.) 32. pontját és a C-210/03. sz., a Swedish Match-ügyben 2004. december 14-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-11893. o.) 81. pontját – ítélet, 20. pont].

Következésképpen nem az EK-szerződés 28. és 30. cikke, hanem az EK Védjegyjogi Irányelve, különösen pedig az irányelvnek a védjegy lajstromozását kizáró, illetve annak törlésére alapot adó okokról szóló 3. cikkére tekintettel kell elbírálni azt, hogy a közösségi joggal ellentétes-e az alapeljárásban érintetthez hasonló nemzeti védjegy lajstromozása (ítélet, 21. pont).

Az irányelv 3. cikke nem tartalmaz a védjegy lajstromozását kizáró egyetlen olyan okot sem, amely kifejezetten vonatkoznék olyan szóból álló védjegyekre, amely szót a lajstromozás szerinti államtól eltérő tagállam olyan nyelvéből kölcsönözték, amely nyelvben a kérdéses szó nem alkalmas a megkülönböztetésre, vagy alkalmas a lajstromozni kért áru vagy szolgáltatás leírására (ítélet, 22. pont).

Egyébiránt az ilyen védjegyre nem feltétlenül alkalmazandók a lajstromozásnak az irányelv 3. cikke (1) bekezdése *b*) és *c*) pontjában foglaltak szerint a megkülönböztetőképesség hiányából, illetve leíró jellegéből adódó kizáró okok (ítélet, 23. pont).

Annak eldöntésére ugyanis, hogy egy nemzeti védjegy alkalmatlan-e a megkülönböztetésre, vagy hogy alkalmas-e a lajstromozni kért áru vagy szolgáltatás leírására, figyelembe kell venni az érdekelt – vagyis a kereskedelemben és/vagy az említett áruk vagy szolgáltatások vonatkozásában tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztói körök észlelését azon a területen, ahol a lajstromozást kérik [lásd a C-108/97. és C-109/97. sz., a Windsurfing Chiemsee-ügyekben 1999. május 4-én hozott ítélet 29. pontját,⁷ a C-363/99. sz., a Koninklijke KPN Nederland-ügyben 2004. február 22-én hozott ítélet 77. pontját⁸ és a C-218/01. sz., a Henkel-ügyben 2004. február 12-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-1725. o.) 50. pontját – ítélet 24. pont].

Márpedig lehetséges, hogy a tagállamok között fennálló nyelvi, kulturális, társadalmi és gazdasági különbségek miatt egy védjegyről, amely nem alkalmas a megkülönböztetésre, vagy alkalmas az érintett áruk vagy szolgáltatások leírására, egy másik tagállamban ugyan-

⁶ Európai Bírósági Határozatok Tára

⁷ Eszerint:

„Az irányelv 3. cikk (1) bekezdés *c*) pontja nem csak akkor tiltja a földrajzi megjelölések védjegykénti bejegyzését, ha ezek olyan földrajzi helyre utalnak, amely az adott árucsoport vonatkozásában híres vagy jó hírű, és ezáltal az érdekelt forgalmi körök, vagyis ezen árucsoportot forgalmazó kereskedem és az átlagos fogyasztó által ezzel a földrajzi hellyel kapcsolatba hozható ...” – Az ítélet további részeire nézve vö. *dr. Vida Sándor*: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Miskolc, 2006, p. 122.

⁸ Eszerint:

„Ezenfelül az irányelv 3. cikk (1) bekezdés *c*) pontjának alkalmazása szempontjából nem döntő (is no of relevance), hogy más áruk és szolgáltatások fogyasztója, aki ésszerűen tájékozott és ésszerűen figyelmes, ugyanazt a védjegyet más áruk és szolgáltatások vonatkozásában leírónak tekinti.”

ez nem mondható el (lásd – megfelelő módosítással – a védjegy megtévesztő jellegével kapcsolatban a C-313/94. sz., a Graffione-ügyben 1996. november 26-án hozott ítélet 22. pontját⁹ – ítélet, 25. pont).

Ezért az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének *b*) és *c*) pontjával nem ellentétes valamely tagállamban egy más tagállam olyan nyelvéből kölcsönzött szó nemzeti védjegyként történő lajstromozása, amely nyelvben a kérdéses szó nem alkalmas a megkülönböztetésre, vagy alkalmas a lajstromozni kért áru vagy szolgáltatás leírására, kivéve ha annak a tagállamnak az érdekelt körei, amelyben a lajstromozást kérik, képesek e szó jelentését azonosítani (ítélet, 26. pont).

Állandó ítélkezési gyakorlat ugyanis az, hogy az áruk szabad mozgása elvének alkalmazása során az EK-szerződés nem érinti a tagállamok jogszabályaiban a szellemi alkotásokhoz fűződően elismert jogokat, hanem csupán korlátozza – a körülményekhez képest – e jogok gyakorlását (a 119/75. sz., a Terrapin-ügyben 1976. június 22-én hozott ítélet 5. pontja,¹⁰ az 58/80. sz., a Dansk Supermarked-ügyben 1981. január 22-én hozott végzés 40. pontja¹¹ – ítélet, 28. pont).

Ezen ítélkezési gyakorlat jegyében (applied) a fent hivatkozott Matratzen Concord kontra OHIM felszólalási ügyben hozott végzés (amelyben az eljárás tárgyát képező spanyol MATRATZEN védjegy már szóba került) 42. pontjában a bíróság kimondta, hogy az áruk szabad mozgásának elve nem tiltja, hogy valamely tagállam nemzeti védjegyként lajstromozzon olyan megjelölést, amely egy másik tagállam nyelvén alkalmas az érintett áruk és szolgáltatások leírására (ítélet, 29. pont).

Erre a megállapításra jutunk abban az esetben is, ha a kérdéses megjelölés a lajstromozás szerinti tagállamtól eltérő tagállam nyelvében nem lenne alkalmas a megkülönböztetésre a védjegy-bejelentési kérelemben érintett áruk vagy szolgáltatások tekintetében (ítélet, 30. pont).

⁹ Eszerint:

„A védjegy megtévesztő jellege miatti (marketing-) tilalom kimondásának lehetősége alapvetően nem kizárt azon az alapon (by the fact), hogy ugyanazt a védjegyet más tagországban nem tekintik megtévesztőnek. Amint azt a főtanácsnok perösszefoglalójában megjegyezte, a tagállamok közötti nyelvi, kulturális és társadalmi különbségekre tekintettel lehetséges, hogy a védjegy, amelyet az egyik tagországban nem tekintenek megkülönböztetőnek, a másikban az lehet.”

¹⁰ Eszerint:

„Az EK-szerződés 30. cikkének az áruk szabad mozgására, különösen az import mennyiségi korlátozására és minden azonos hatású rendelkezés tilalmára vonatkozó előírása egybevetendő az EK-szerződés 36. cikkével, amely nem zárja ki az importkorlátozásokat ipari tulajdonjogok esetén. Ez utóbbi cikk rendelkezéséből kézenfekvő, hogy amíg az EK-szerződés nem érinti az egyes tagállamok törvényei által biztosított ipari tulajdonjogot, ezeknek a jogoknak a gyakorlása korlátozható az EK-szerződésben meghatározott körülmények fennforgása esetén. Amennyiben az említett 36. cikk a Közös Piac alapelvei alól kivételt biztosít, ezt a kivételt csupán annyiban teszi lehetővé, amennyiben azt az ipari tulajdonjogok sajátos oltalmának célja indokolja (justified).” – A Terrapin-ügyben hozott és itt is részletesen idézett ítélet az iparitulajdon-jogok vonatkozásában a maga idejében alapvető jelentőségű volt: a szabad verseny „lázában” sokan kétségbe vonták az iparitulajdon-jogok oltalmi rendszerének megengedhetőségét. Közel három évtizeddel később mi már „készen kaptuk” a közösségi vívmányok (*acquis communautaire*) keretében ezt az elvet, amelyért az előző generációnak a „régii” tagállamokban meg kellett küzdenie.

¹¹ Az ítélet hivatkozott részének szövege megismétli a Terrapin-ítéletnek az előző lábjegyzetben idézett szövegét, hozzáfüzve egy mondatot, amely a jogkimerülés következményeit említi.

Hozzá kell tenni, hogy – amint arra a főtanácsnok perösszefoglalójának 59–64. pontjában rámutatott – a nemzeti eljárásban érintetthez hasonló védjegy lajstromozása nem tiltja meg a védjegyet alkotó szónak az említett tagállamban működő gazdasági szereplők által történő bármiféle használatát (ítélet, 31. pont).

A fenti indokok alapján az Európai Bíróság a következőképpen határozott:

A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1988. december 21-i 89/104/EGK első tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontjával nem ellentétes valamely tagállamban egy más tagállam olyan nyelvéből kölcsönzött szó nemzeti védjegyként történő lajstromozása, amely nyelvben a kérdéses szó nem alkalmas a megkülönböztetésre, vagy alkalmas a lajstromozni kért áru vagy szolgáltatás leírására, kivéve ha annak a tagállamnak az érdekelt körei, amelyben a lajstromozást kérik, képesek e szó jelentését azonosítani (rendelkező rész – amely azonos az ítélet 32. pontjával).

Megjegyzések

1. Mint ahogy nem gyakori, hogy ugyanaz az ügy valamely ország Legfelsőbb Bíróságát egymás után két alkalommal foglalkoztassa, ugyanígy ritkaságszámba megy az is, hogy lényegileg ugyanaz a kérdés két alkalommal kerüljön az Európai Bíróság elé. Azon nem is csodálkozom, hogy az Európai Bíróság mind a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal, mind a spanyol nemzeti bíróság előtt folyó eljárásban ugyanazt a választ adta. Magam inkább azt látom szokatlannak, hogy a német bejelentő miután egyszer kedvezőtlen választ kapott az Európai Bíróságtól, másodszor lényegileg ugyanannak a kérdésnek a feltevését szorgalmazta.

2. Szavak védjegykénti bejelentésénél az idegen nyelv használata már számos esetben adott alkalmat vitára a Magyar Szabadalmi Hivatal, valamint a hazai bíróságok előtt is, bár az itt ismertetetthez hasonló extrém esetről nem hallottam. Ettől függetlenül úgy gondolom, hogy mind a főtanácsnok, mind az Európai Bíróság differenciált állásfoglalásai a legtöbb EK-tagállam számára hasznosak, még akkor is, ha a végső döntés mindig a nemzeti iparjogvédelmi hatóságok és bíróságok kezében van.

3. Mind a nemzetközi védjegyek oltalmának megtagadása, mind a közösségi védjegyek magyarországi oltalmának biztosítása esetén az előzőekben ismertetett ítélet hasznos iránymutatással szolgálhat: a főszabály (miként érti a magyar fogyasztó az idegen nyelvű védjegyszót), néhány speciális, szűk fogyasztói rétegtől eltekintve nálunk is irányadó. A napi fogyasztási cikkek, valamint a tartós fogyasztási cikkek vonatkozásában a hazai fogyasztók többségének nyelvtudása annyira alacsony, hogy a spanyolországihoz hasonló jogeset (ma még) aligha képzelhető el.

4. Csak a kivételes eseteket tekintve és leegyszerűsítve a kérdést az is felvethető, hogy az olyan, idegen nyelvű fajtanevek vagy leíró megjelölések, amelyek az Idegen szavak szótárában szerepelnek, a hazai fogyasztók által „értett”-nek tekinthetők, s – kivételképpen – ezek védjegykénti bejegyzése Magyarországon ugyancsak megtagadható.

5. Az Európai Bíróság ítéletének 31. pontja, illetve az abban hivatkozott főtanácsnoki perösszefoglaló 59–64. pontja ugyanakkor továbbgondolkodásra is késztet. A mai globalizálódó világban kérdés, hogy az irányelv idevonatkozó rendelkezéseit csak az EK tagországai vonatkozásában kell-e olyan szigorúan alkalmazni, mint ahogy azt az Európai Bíróság ajánlja? A nemzetközi kereskedelem és a racionális vállalati védjegypolitika nem sugallja-e azt, hogy japán (orosz, kínai) leíró megjelöléseket ne jelentsenek be védjegyként? Pedig mind magyar, mind német vállalatoknál előfordul ilyesmi. Költői kérdésként felvetem, hogy olyan esetben, ha a kérdéses japán (orosz, kínai) kifejezést az érintett magyar fogyasztók jelentős hányada érti, akkor nem kellene-e az Európai Bíróság itt ismertetett ítéletének szellemében eljárni?